

פרקים בחייו של יצחק רבין

נעוריו

יצחק רבין נולד ב-1 במרץ 1922 בירושלים. כשיצחק היה כבן שנה עברה משפחתו לגור בחיפה, שם נולדה אחותו של יצחק, רחל, בשנת 1925. עקב עבודתו של נחמיה בחברת החשמל עברה המשפחה לשכונת שבזי בתל-אביב, מקום בו החלה רוזה לעבוד בסגל הקבע של ארגון ההגנה ומאוחר יותר נבחרה למועצת העיר תל אביב.

הידעת?

אביו של יצחק רבין, נחמיה רוביצוב, נולד בשנת 1886 בסמידוביץ' שבאוקראינה. הוא התייתם מאביו בהיותו ילד וסייע לאמו בפרנסת המשפחה. בהיותו בן שמונה עשרה נסע נחמיה לארצות הברית ושם הצטרף לתנועת "פועלי ציון". שם גם שינה את שם משפחתו לרבין. בשנת 1917 הפליג לארץ ישראל עם מתנדבי הגדוד העברי, במטרה להתיישב בארץ.

הידעת?

אמו של יצחק רבין, רוזה (המכונה "רוזה האדומה"), נולדה למשפחת כהן בשנת 1890 במוגילב שבבלארוס. אביה, יצחק, היה רב והתנגד לציונות, אך רוזה ביקשה ללמוד לימודים כלליים ולמדה בנעוריה בגימנסיה הנוצרית לבנות בגומל. מגיל צעיר נמשכה אחר חוגים מהפכניים וגילתה מעורבות חברתית ופוליטית. בשנת 1919 עלתה לארץ ישראל כנוסעת סמויה בספינה "רוסלאן", הנחשבת למבשרת העלייה השלישית. תחילה התיישבה בכנרת ולאחר מכן עקרה לירושלים. כאן הכירה את נחמיה רבין, ובשנת 1921 נישאו.

בשנת 1928 הכניסה רוזה את בנה יצחק ללמוד ב"בית החינוך לילדי עובדים" שנפתח ב-1924 בתל אביב כבית ספר ניסיוני שמטרתו לשלב סוציאליזם וחינוך עברי. בגיל 15, כאשר רוזה כבר הייתה חולה, עבר רבין ללמוד בקיבוץ גבעת השלושה, בבית ספר חדש שהוקם כמוסד כהמשך לבית החינוך לילדים.

ב-1937 עבר יצחק רבין ללמוד בבית הספר החקלאי כדורי והיה בן המחזור הרביעי של המוסד. לימודיו כללו בעיקר חקלאות (11 מקצועות בתחום) והנהלת חשבונות. בקיץ 1938 נסגר בית הספר באופן זמני, מחמת מאורעות המרד הערבי הגדול, ורבין שלא רצה לחזור לבית אביו, העסוק רוב הזמן (אמו נפטרה ממחלת הסרטן בשנת הלימודים הראשונה שלו ב"כדורי"), התארח בגינוסר אצל יגאל אלון, שהיה בוגר המחזור הראשון ב"כדורי". בינתיים למד רבין להפעיל כלי נשק, בקורס בן 10 ימים מטעם

"ההגנה", ובתקופה זו התחבר ליגאל אלון, שלימים היה למפקד הפלמ"ח. רבין חזר ללימודיו וסיים אותם בהצטיינות בשנת 1940.

כפרס על הצטיינותו בלימודים ב"כדורי" קיבל מלגה ללימודים באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה ורצה ללמוד הנדסת-מים, אולם עקב מלחמת העולם השנייה הדבר לא התאפשר. רבין עבר לקיבוץ רמת יוחנן והצטרף להכשרה מגוייסת של הנוער העובד שהתגוררה במקום.

קריירה צבאית

הגנה ופלמ"ח

יצחק רבין (משמאל) עם יגאל אלון ב-1949

רבין הצטרף ל"הגנה" עוד בהיותו תלמיד בכדורי. ב-1941, בהיותו בן 19, היה מראשוני המצטרפים לפלמ"ח. פעולתו הראשונה הייתה במסגרת שתוף פעולה עם הצבא הבריטי להשתלטות על לבנון שהייתה בשלטון צרפתי של וישי (באותה פעולה איבד משה דיין את עינו). בשנת 1945 התמנה לסגן מפקד הגדוד הראשון של הפלמ"ח. ב"שבת השחורה" (29 ביוני 1946) נעצר על ידי הבריטים ונשלח למחנה מעצר, ממנו שוחרר כעבור

חמישה חודשים. הוא ביקש לממש את תוכניתו לנסוע וללמוד הנדסת מים, אך יגאל אלון, מפקד הפלמ"ח, שיכנעו לוותר על כך ומינה אותו בשלהי 1946 למפקד הגדוד השני של החטיבה המגוייסת בפלמ"ח. בתקופה זו סדר הכוחות של הפלמ"ח מנה ארבעה גדודים בלבד, הגדוד השני היה אחראי על השרון, ירושלים, תל-אביב ודרום הארץ. באותה תקופה נפצע רבין ברגלו בתאונת אופנוע, ועל אף שהחלים, נשאר מוגבל באחת מרגליו. אף-על-פי-כן מינהו אלון למג"ד.

באוקטובר 1947, אלון העבירו לתפקיד קצין המבצעים של הפלמ"ח, והוא עסק בהבטחת שלומן של השיירות לירושלים.

מלחמת העצמאות

באפריל 1948, במהלך מלחמת העצמאות, התמנה למפקד חטיבת הראל, אשר השתתפה בקרבות העזים על הדרך לירושלים ובתוך העיר, בקרבות שיך ג'ראח, קטמון והר ציון. רבין פיקד על שחרור רמת רחל מן הכיבוש הירדני-מצרי והיה מעורב בפריצת דרך בורמה (ראה פירוט בהמשך). רבין כתב על חוויותיו מאותה תקופה ב"מערכות". בזמן ההפוגה הראשונה נקלע במקרה לפרשת אלטלנה. רבין פיקד על מטה הפלמ"ח שהיה במלון "ריץ" בחוף הים בתל אביב, מול מקום עלייתה של

אלטלנה על שרטון. לאחר ההפוגה היה רבין סגן מפקד מבצע דני, במהלכו נכבשו הערים לוד ורמלה ונמל התעופה לוד. מבצע זה היה הגדול ביותר עד אז, וכלל כוחות בסדר גודל של כארבע חטיבות.

בהמשך המלחמה פעל כקצין המבצעים של חזית המרכז, ולאחר מכן כקצין המבצעים של חזית הדרום. לקראת תום המלחמה השתתף בשיחות רודוס, שדנו בהסכמי שביתת נשק בין ישראל למצרים, אולם חזר לארץ כאשר השיחות היו עדיין בעיצומן ומונה לממלא מקום מפקד חזית הדרום.

המשך השירות בצה"ל

עם ההתארגנות שלאחר המלחמה ופרישת חלק גדול מהפיקוד הבכיר בצה"ל, נשאר רבין בצבא והיה בכיר יוצאי הפלמ"ח. תפקידו הראשון לאחר המלחמה היה מפקד קורס מג"דים של צה"ל. ב-1953 השתלם בבית הספר לקציני מטה בקמברלי שבאנגליה. את דרגת האלוף קיבל בשנת 1953 כאשר קודם מתפקיד ראש מחלקת המבצעים באג"ם לתפקיד ראש מחלקת ההדרכה.

בשנים 1956 עד 1959 שירת כאלוף פיקוד הצפון, ובשנים 1959-1963 היה ראש אג"ם וסגן הרמטכ"ל.

רמטכ"ל

ב-25 בדצמבר 1963 מונה רבין לרמטכ"ל על ידי לוי אשכול. רבין כיהן כרמטכ"ל בשנים 1964-1968, ופיקד על צה"ל במלחמת ששת הימים. מכיוון שלוי אשכול כיהן גם כשר ביטחון והיה חסר

נסיון בתחום היה לרבין חופש פעולה גדול. השנים הראשונות לכהונתו כרמטכ"ל היו שנים שקטות יחסית, שבהן התעצם צה"ל. בשנת 1965, בעקבות הקמת אש"ף, החלו נסיונות חוזרים ונשנים של פגיעה במוביל הארצי. ב-28 במאי 1965 ביצע צה"ל פעולה רחבת היקף על מנת לאותת כי על פעולות החבלה להפסיק. בחזית הסורית פרצו מפעם לפעם חילופי ירי של טנקים ותותחים, בשל סכסוכי גבול ונסיון סורי (שנבלם) להטות את מי הירדן. ב-13 בנובמבר 1966 פשט צה"ל על הכפר סמוע שמדרום לחברון בפעולת תגמול גדולה, שבאה בעקבות פעולות חבלה אחדות בישראל. בקרב אווירי שנערך ב-7 באפריל 1967 הופלו שישה מטוסי מיג 21 סוריים.

רבין נטה לקדם אנשים משיקולים ענייניים והתעלם ממשקעי העבר. כך למשל החליט למנות את אריאל שרון, שקידומו הוקפא מימי מבצע קדש, לראש מחלקת ההדרכה בדרגת אלוף. ב-1967 היה המטה הכללי מורכב מאנשים בעלי נסיון והשכלה צבאיים, כפי שלא היה בשום תקופה קודמת.

ב-15 במאי 1967, בעיצומו של יום העצמאות תשכ"ז, צלחו כוחות יבשה מצריים את תעלת סואץ ונכנסו למרחבי סיני (בניגוד להסדרי הנסיגה לאחר מבצע קדש). כך נכנסה ישראל למצב חירום שנקרא תקופת ההמתנה, שהסתיים ביציאתה של ישראל למלחמת ששת הימים. תקופת ההמתנה הייתה תקופה של חרדה עצומה בציבור הישראלי מפני המלחמה המתקרבת. אחד הפזמונים שחוברו בתקופה זו כדי לעודד את הציבור היה "נאצר מחכה לרבין" מאת חיים חפר בביצוע אריק לביא.

מנהיגים אחדים הטיחו ברבין האשמות כבדות על שהוא גורר את צה"ל למלחמה. בן גוריון הזהיר אותו בפגישה לילית ביניהם שהוא גורר את המדינה למצב חמור ולבידוד בינלאומי, והאשים אותו ואת אשכול באחריותם למצב. מנהיג המפד"ל, חיים משה שפירא, אמר לרבין: "איך אתה מעז ללכת למלחמה כאשר כל התנאים הם לרעתנו?". רבין היה עייף, מתוח ועישן סיגריות בשרשרת. ראש אג"מ דאז עזר ויצמן סיפר שרבין קרא לו לביתו ב-23 במאי 1967, שם אמר לו: "סיבכתי את מדינת ישראל בגלל סדרת טעויות שעשיתי... אני מאמין שמי שטעה צריך ללכת. אני טעיתי. האם תקבל עליך את תפקיד הרמטכ"ל?". ויצמן סירב להצעה, בטענה שהדבר יביא לדמורליזציה בצה"ל, והציע לרבין לנוח. בסופו של היום חש רבין תשישות קשה. רופא נתן לו זריקת הרגעה שהרדימה אותו עד למחרת בצהריים. ביומיים שלאחר מכן פיקד ויצמן על הצבא בפועל, והוציא פקודות למפקדי הצבא לסיכום

ההכנות הסופיות למלחמה. ראש הממשלה אשכול אישר בדיעבד פקודות אלו שניתנו ללא אישור הרמטכ"ל, ואילו ויצמן הפיץ את השמועה כי הרמטכ"ל לקה ב"הרעלת ניקוטין". ב-25 במאי 1967 חזר רבין לתפקוד מלא, ופיקד על צה"ל בניצחונו הגדול במלחמת ששת הימים.

לאות הוקרה על הניצחון במלחמת ששת הימים העניקה האוניברסיטה העברית לרבין תואר דוקטור לשם כבוד. בטקס קבלת התואר, שנערך על הר הצופים, נשא רבין את "נאום הר הצופים", שביטא את רוח צה"ל וזכה להד רב.

חיוך:

השיר "נאצר מחכה לרבין" חיים חפר 1967

נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
שיחכה ולא יזוז, איי איי איי
כי יבוא מאה אחוז, איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי

נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
פעמיים כבר חיכה, איי איי איי
והכנסנו לו דפיקה, איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי

נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
עוד יצעק הוא איי איי איי, איי איי איי
כמו מזמן מבצע סיני, איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי

נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
נאצר מחכה לרבין, איי איי איי
עוד תראו, יבוא היום, איי איי איי
יתחנן הוא לשלום, איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי
איי איי איי

כשגריר ישראל בארצות הברית

עם פרישתו מצה"ל רבין, שתמיד היה בעל "אוריינטציה אמריקאית" מונה לבקשתו, בפברואר 1968, לשגריר ישראל בארצות הברית. בתפקיד זה כיהן חמש שנים. בתקופה זו הפכה ארצות הברית לספק הנשק העיקרי של ישראל. בפרט הצליח רבין להביא לביטול האמברגו על משלוח מטוסי F-4 פנטום לישראל וגדלה נכונותה של ארצות הברית לסייע לישראל. רבין נחשב מקורב לרפובליקנים וליועץ לביטחון לאומי הנרי קיסינג'ר.

לאחר שובו מוויינגטון בשנת 1973, הצטרף למפלגת העבודה. במלחמת יום הכיפורים לא נשא בתפקיד רשמי כלשהו.

ראש הממשלה - קדנציה ראשונה

בינואר 1974 נבחר רבין לכנסת השמינית והתמנה לשר העבודה. עם התפטרותה של ראש הממשלה, גולדה מאיר, בעקבות דו"ח ועדת אגרנט, התמודד רבין על הנהגת מפלגת העבודה מול שמעון פרס - התמודדות ראשונה מבין רבות בין השניים. בהצבעה החשאית במרכז מפלגת העבודה קיבל רבין 298 קולות לעומת 254 להם זכה פרס. לאחר ניצחונו בבחירות פנימיות אלו התמנה רבין ב-3 ביוני 1974 לראש הממשלה החמישי של מדינת ישראל וראש הממשלה ה"צבר" הראשון. הוא היה צעיר ראשי הממשלות עד אז וצעיר בדור מקודמתו.

ההרכב הקואליציוני של ממשלת רבין (הממשלה ה-17) היה דומה לזה ממשלת גולדה מאיר - מערך, מפד"ל, וליברלים עצמאיים - פרט לארבעת חודשים הראשונים בהם לא היו מפלגות דתיות בקואליציה בעוד מפלגת רצ בראשות שולמית אלוני הייתה חברה בקואליציה. השרים הבכירים בממשלתו היו כולם חדשים בתפקידם: שמעון פרס שר הביטחון, יהושע רבינוביץ שר האוצר ויגאל אלון שר החוץ וסגן ראש הממשלה.

בחזית המדינית נערך בתחילת כהונתו של רבין המשא ומתן עם מצרים על הסכם הביניים שבעקבות מלחמת יום הכיפורים. ההסכם נחתם בספטמבר 1975, והושג לאחר מסע דילוגים של הנרי קיסינג'ר בין שתי המדינות. ההסכם אישר את מחויבות שתי המדינות להמשך הפסקת האש ולפתרון הסכסוך בדרכי שלום. במסגרת ההסכם נסוגה ישראל מרצועה שכללה את רוב שדות הנפט בסיני, ונוצר אזור חיץ בפיקוח כוחות האו"ם. מצרים התחייבה לאפשר הובלת מטענים לא צבאיים לישראל וממנה בתעלת סואץ.

ממשלת רבין סבלה מאי יציבות, ומסכסוכים בין רבין לבין שר הביטחון שמעון פרס, שרבין חש כי הוא חותר תחתיו. הסכסוכים עם פרס החלישו מאוד את יכולת הפעולה של רבין. למרות זאת חוללה ממשלת רבין מספר שינויים משמעותיים בתחום הכלכלי, ניקיון הכפיים וחופש הביטוי.

ב-14 בדצמבר 1976 נערכה בכנסת הצבעה על הצעת אי אמון שהגישה החזית הדתית התורתית (אגודת ישראל) בשל חילול השבת שנגרם לטענתם כאשר חלק משרי הממשלה לא הספיקו לחזור לביתם לפני כניסת השבת מטקס קבלת מטוסי ה-F-15 הראשונים של חיל האוויר. שניים משלושת שרי סיעת המפד"ל נמנעו בהצבעה. רבין, בהתייעצות עם שר המשפטים חיים צדוק, החליט לראות את הצבעתם זו כהתפטרות (החוק לא אפשר אז לראש הממשלה לפטר שר אלא אם נמנעה סיעתו לתמוך בממשלה בהצבעת אי-אמון). הוא הודיע על כך בכנסת ב-20 בדצמבר, ובאותו לילה כינס ישיבת ממשלה מיוחדת שבה הודיע על כוונתו להתפטר, ונסע לבית הנשיא להגיש את התפטרותו. במהרה התקבל חוק לפיזור הכנסת, והקדמת הבחירות ל-17 במאי 1977, מה שהבטיח שהממשלה תהיה עד אחרי הבחירות ממשלת מעבר בה אי אפשר להביע אי אמון. הליך זה כונה על ידי רבין או מקורביו "התרגיל המבריק", מה שאחר כך נחשב אירוני.

בהתמודדות הפנימית במרכז מפלגת העבודה שהתקיימה בפברואר 1977 ניצח רבין את שר הביטחון שמעון פרס שנית, ברוב קטן, ונבחר למועמד המערך לראשות הממשלה. אולם ב-15 במרץ פרסם עיתונאי "הארץ" דן מרגלית את פרשת חשבון הדולרים - קיום חשבון בנק בחו"ל השייך לאשתו של רבין, בניגוד לחוק הפיקוח על מטבע זר דאז. רבין לא ניסה להסתיר דבר והודה מיד. בסופו של דבר החליט רבין כי לא נותרה לו ברירה והוא התפטר ממועמדות המפלגה לראשות הממשלה. הוא הודיע על כך בשידור טלוויזיה דרמטי ב-7 באפריל 1977, בשעה 23:40. לאחר מכן הוחלט שיש להעמיד לדין רק את לאה רבין, בעלת החשבון.

ב-10 באפריל נבחר פרס ברוב גדול על ידי מרכז מפלגת העבודה להחליף את רבין כמועמדה לראשות הממשלה. רבין רצה לפרוש מראשות הממשלה, אולם בשל היות הממשלה ממשלת מעבר הדבר לא התאפשר. גם מינוי של ממלא מקום לא היה אפשרי לפי החוק, ולבסוף הוחלט שרבין ייצא לחופשה החל מה-22 באפריל, ופרס ישמש כראש הממשלה בפועל, אם כי מבחינה חוקית רבין המשיך לשאת באחריות כראש הממשלה וקיבל עדכונים שוטפים. אחרי תבוסת פרס בבחירות, רבין שוב חזר למלא את תפקידו והעביר את השלטון לידי מנחם בגין ב-20 ביוני.

בין תפקידים

משפרש מראשות הממשלה כתב רבין עם העיתונאי דב גולדשטיין את האוטוביוגרפיה שלו, "פנקס שירות", שבה תיאר בצורה כנה מהמקובל אצל פוליטיקאים פעילים מאורעות בחייו (לדוגמה גירוש תושבי לוד ורמלה במבצע דני במלחמת העצמאות). הוא התייחס בספר בצורה בוטה לשמעון פרס, אותו כינה "חתרן בלתי נלאה". האיבה ביניהם נמשכה עוד שנים רבות, אך דעכה עם כהונתם המשותפת בממשלות השונות.

בשנים 1977-1984 היה חבר כנסת באופוזיציה. בתחילת 1980 קרא יגאל אלון תיגר על מנהיגותו של פרס. אולם הוא נפטר בפתאומיות בפברואר, ויצחק רבין שוב היה המתמודד נגד פרס על ראשות המפלגה. הפעם, ב-18 בדצמבר 1980, ניצח פרס ברוב גדול של כ-70 אחוז מהמצביעים במרכז המפלגה.

כשר הביטחון

בשנת 1984, עם קיומן של הבחירות לכנסת האחת עשרה, גבר המערך בראשות פרס על הליכוד עם 44 מנדטים, אך הפער שעמד על 3 מנדטים בלבד והתיקו בין הגושים גרר הקמתה של ממשלת אחדות לאומית. במסגרת ממשלת האחדות, נקבע הסכם רוטציה עם הליכוד והוחלט שפרס יכהן כראש הממשלה במחצית הראשונה של הקדנציה, וכשר החוץ בחציה השני. רבין כיהן לאורך כל התקופה (השנים 1984-1988) כשר הביטחון. עם כניסתו לתפקיד היה צה"ל פרוס בעומק לבנון בקו האוואלי, ונתון להתקפות קבוצות שיעיות ואחרות. כשר הביטחון צמצם עד מאוד את נוכחות צה"ל בלבנון, והגבילה לרצועה צרה בדרום לבנון, החלטה שעברה על חודו של קול בממשלה. בסוף 1987 נאלץ להתמודד עם האינתיפאדה שפרצה במפתיע. בתחילה רבין לא הבחין בחומרת האירועים, ולא הפסיק את ביקור העבודה בארצות הברית שבמהלכו פרצה. לאחר חודש, כאשר המהומות לא דעכו מעצמן, הזרים כוחות צבא גדולים ונקט במדיניות של הטלת עוצר המוני, מאסרים המוניים, הכבדה של הממשל הצבאי המוטל על השטח, הרס ואטימת בתים, אכיפה נוקשה של חוקי המס על התושבים וכן סגירת בתי ספר. בתחילת האינתיפאדה התבטא רבין כי צריך לשבור רגליים וידיים, אולם כשהיו מקרים שהדברים בוצעו כלשונם הכחיש כי זו הייתה כוונתו. את המדיניות תיאר באמצעות "פורום השטחים" שהיה מתכנס אחת לשבוע. האינתיפאדה פסקה סופית רק עם הסכמי אוסלו ב-1993. בעקבות הבחירות לכנסת השתים עשרה בשנת 1988 הוקמה ממשלת האחדות השנייה בראשותו של יצחק שמיר, ורבין המשיך לכהן בה כשר הביטחון עד לפירוקה בשנת 1990, בעקבות פעולתו של פרס שרבין העניק לה את כינוי "התרגיל המסריח".

יצחק רבין, יאסר ערפאת וביל קלינטון בעת חתימת הסכם אוסלו, 13 בספטמבר 1993

ראש הממשלה - קדנציה שנייה

בשנת 1992 הנהיגה מפלגת העבודה, לראשונה בישראל, בחירות פנימיות בהשתתפות כל חברי המפלגה ("פריימריז"). בהתמודדות על ראשות המפלגה שנערכה ב-19 בפברואר התמודדו רבין, פרס, ישראל קיסר, ואורה נמיר. רבין זכה במעט יותר מהסף של 40% מהקולות שהיה דרוש כדי להימנע מסיבוב שני, ונבחר להיות מועמד המפלגה לראשות הממשלה. מפלגת העבודה ניסתה להצניע את משקלה ולהגביר את משקלו של יצחק רבין בתעמולת הבחירות, לכן הסלוגן המרכזי היה "ישראל מחכה לרבין" על משקל השיר "נאצר מחכה לרבין".

בשנת 1992, בעקבות ניצחון מפלגת העבודה בבחירות לכנסת השלוש עשרה שהתקיימו ב-23.6, זכתה מפלגת העבודה ל-44 מנדטים ורבין כיהן שוב כראש הממשלה החל ב-13 ביולי. בנאום שנשא כאשר נודעו תוצאות הבחירות הצהיר "אני אחליט ואני אנווט" כדי להבהיר שאין בכוונתו לחזור על מאורעות ממשלתו הראשונה. רבין הקים את ממשלתו בקואליציה עם מרצ וש"ס. הוא שמר לעצמו את תיק הביטחון, כשפרס התמנה לשר החוץ ואברהם שוחט שר האוצר.

בעת כהונתו כראש הממשלה הוביל את המהלך של חתימת "הסכמי אוסלו" עם הפלסטינים. על צעד נועז זה, שנותר שנוי במחלוקת עד ימים אלו, זכה בפרס נובל לשלום (יחד עם שמעון פרס ויאסר ערפאת).

"פנינו היום אל הסיכויים הטובים, אל ימים ללא דאגה ולילות ללא חרדה, אל כלכלה צומחת וחברה שאינה יודעת מחסור. אם וכאשר יגיע לכאן השלום, שאנו כה רוצים בו, ישתנו חיינו מן הקצה אל הקצה. לא נחיה עוד רק על חרבנו", הכריז עם חתימת ההסכם בכנסת, אך גם ציין בדבריו שהוא מודע לסיכונים שההסכם מכיל בחובו. בהצבעה בכנסת הצביעו 61 ח"כים בעד החלטת הסיכום, 50 נגד, 8 נמנעו וח"כ אחד נעדר מן ההצבעה.

חתימת ההסכמים עוררה פולמוס עז שהלך והתגבר עם התמשכות התהליך המדיני ועם פיגועי הטרור שליוו אותו. דיבורים על חוסר הלגיטימיות של הממשלה שלוו בהסתה פרועה וחסרת תקדים נגד רבין אישית ונגד ריבונות הממשלה היו נפוצים עד מאוד. זכורה במיוחד הפגנה בכיכר ציון בירושלים, שנערכה ב-5 באוקטובר 1995, ערב אישור הסכם אוסלו ב' (בה הונפו תמונות של רבין במדי אס אס).

מנגד, היו שציינו כי סגנונו הישיר של רבין ודבריו כלפי המתנחלים באותה תקופה היו מזלזלים ונתנו להם תחושה כי הממשלה מפקירה את ביטחונם ומעדיפה לדאוג ל-"98% מאזרחי המדינה", כפי שניסח זאת רבין. התבטאויות שלו כמו "פרופלורים" ו"הם לא מזיזים לי" (על מפגינים) עוררו כעס וזעם.

באותה תקופה קירבה העבודה המשותפת בינו לבין שר החוץ, שמעון פרס, יריבו הוותיק (קירבה שתגיע לשיא בחיבוק המפורסם ביניהם בעצרת השלום ב-4 בנובמבר).

בדצמבר 1992 החליט בצעד מעורר מחלוקת לגרש ללבנון 415 פעילי חמאס.

בקיץ 1993 (25 ביולי) לאחר הסלמה בגבול הצפון שבה נהרגו ששה חיילים והותקפו ישובי הצפון ברקטות על ידי ארגון חיזבאללה, הורה ראש הממשלה רבין לרמטכ"ל אהוד ברק לצאת למבצע דין וחשבון. במהלך המבצע הותקפו כפרי חיזבאללה רבים, בידי תותחים, טנקים ומטוסי חיל האוויר, שזרעו בכפרים הרס רב. המבצע הופסק אחר שבעה ימים, לאחר שהושגו הבנות בין ישראל לחיזבאללה.

ב-26 באוקטובר 1994 חתם רבין על הסכם השלום בין ישראל לירדן במעבר הגבול החדש מצפון לאילת. אורח הכבוד היה ביל קלינטון. ההסכם פתח את שערי ירדן בפני אנשי עסקים ותיירים מישראל. בניגוד להסכמי אוסלו זכה ההסכם עם ירדן לתמיכה רחבה, ורק מעט חברי כנסת לא הצביעו בעד אישורו (בהם אריאל שרון שנמנע).

לחיצת יד בין חוסיין מלך ירדן ויצחק רבין.
ברקע ביל קלינטון.

בתקופת כהונתו, קידם יצחק רבין תנופה רצינית במיוחד בנושא התשתיות התחבורתיות. פיתוח הכבישים והרכבות שפיגר בעשרות שנים לעומת צורכי מדינת ישראל של שנות ה-90, זכה לתאוצה חסרת תקדים. מומנטום חיובי זה, אשר תרם רבות לפיתוח כלכלת מדינת ישראל, לא נעצר והמשיך גם לאחר תקופת כהונתו.

הרצח

ב-4 בנובמבר 1995, אור לי"ב בחשוון ה'תשנ"ו בסביבות שעה 21:45, בתום עצרת תמיכה בהסכמי השלום בכיכר מלכי ישראל בתל אביב, בעת שצעד לעבר מכוניתו, נורו 3 יריות לעברו של רבין. הוא הובהל למרכז הרפואי תל אביב, שם מת כעבור 40 דקות מפצעיו. הרוצח, יגאל עמיר, סטודנט דתי בעל השקפה ימנית קיצונית, סבר שהסכמי אוסלו הם סכנה קיומית למדינת ישראל. עמיר קיווה שרצח רבין ימנע את מימוש ההסכמים. עמיר נידון למאסר עולם ועוד שש שנים (במצטבר) לאחר שהורשע ברצח ובפציעת מאבטחו של רבין. בנוסף, הורשע יחד עם אחיו חגי ודרור עדני בקשירת קשר ונידון לעוד 5 שנים (לאחר ערעור המדינה הוחמר העונש ל-8 שנים).

קברם של יצחק ולאה רבין בהר הרצל בתכנונו של האדריכל משה ספדיה